

Kdo je napřed, kdo pozadu

Dne 1. ledna 2013 uplynulo 20 let od konce československé federace a počátku dvou nových států Česka a Slovenska. V roce 2014 uplyne 10 let od navázání partnerství mezi městy Znojmo a Bratislava-Ružinov. Dva důvody pro níže uvedená zamyšlení a srovnání různých oblastí života společnosti.

Klíčové pro řešení korupce jsou tři věci: zákon o státní službě, odpolitizování státních zastupitelství a soudů, zákon o financování politických stran. Slovensko svůj první služební zákon přijalo v roce 2001, v současnosti je platným předpisem nový zákon o státní službě z roku 2009; specializovaný protikorupční útvar státního zastupitelství a speciální soudní senáty už také pracují. Slovákům tedy chybí pouze jedna věc, zatímco nám všechny tři. Ano, stav justice je na Slovensku ještě méně utěšený než v Česku (viz slovenský dokumentární film Zuzany Piusi – Nemoc třetí moci). Slovenské reformy však začaly mnohem dříve než české: ke strategii škrťů v sociálních výdajích státu slovenská vláda přistoupila k 1. 1. 2004, reforma důchodového a zdravotnického systému začala 1. 1. 2005. Na Slovensku je daleko průhlednější, za co stát utrácí. Tam dokázali jít tak daleko, že ministerstva mají docela slušné rozklikávací rozpočty a vy se můžete podívat na konkrétní smlouvu k danému konkrétnímu projektu, k danému dluhu. A můžete se podívat i na ty konkrétní faktury, které byly tím ministerstvem zaplacené. Slovenský model registru smluv, který přinesl neoficiálně úspory v řádu dvaceti procent, je nyní inspirací i pro Česko. Zeštíhlení státní správy, český evergreen bohužel zatím nerealizovaný, získává na Slovensku reálnou podobu (od 1. 1. 2013 zde uskutečňují I. etapu reformy – zánik specializovaných úřadů na úrovni krajů).

Už od roku 1999 si Slováci volí svého prezidenta přímo. Slovenské občany už nestraší poslanecká imunita – přestupková byla zrušena 2011, trestněprávní 2012. Na Slovensku je větší politická stabilita (od rozdělení 8 vlád, v Česku 11). Slovenské ekonomice se daří lépe. Za 20 let vzrostla o sto procent, česká jen o padesát. Slováci však museli přinést velké oběti – nezaměstnanost se u nich v posledních dvaceti letech pohybovala mezi 10 až 20 procentními body, průměrný výdělek v roce 2012 činil pouze 781 eur, což je v přepočtu necelých 19 100 Kč. Platební morálka (splácení faktur): Slovensko 21 dní, Česko 44 dní. Že existují schopní slovenští manažeři, víme dobře i u nás: Andrej Babiš (druhý nejbohatší člověk v Česku, majitel Agrofert Holdingu); Tomáš Chrenek (miliardář, ocelářský, mediální a zdravotnický magnát); Patrik Tkáč (zakladatel společnosti J&T, která je spolujednatelkou Energetického a průmyslového holdingu, jedna z nejbarvitějších postav byznysu v Česku i na Slovensku). Na dokreslení celkové situace uvedu ještě dva příklady z ružinovské radnice lépe zvládnuté než ve Znojmě. Bytový fond tam byl rozprodán již v devadesátých letech 20. století (za 50 % tržní hodnoty, pokud někdo chtěl prodat takto nabytý byt dříve než za 10 let, musel radnici uhradit zbývajících 50 % ceny). Služby IT nezajišťuje najatá počítačová firma, ale vlastní odborní pracovníci. Nu což, aspoň jsme lepší v kráse. Přestože Slovenky jsou naozaj pekne baby (např. Adriana Sklenářiková, nejznámější slovenská supermodelka, má podle Guinnessovy knihy rekordů nejdélší nohy na světě, 124 centimetrů), není nad naše nejkrásnější Češky (namátkou Eva Herzigová, Tereza Maxová, Petra Němcová). A máme i Miss World 2006 Taťánu Kuchařovou. Ta však to naše malé vítězství trochu kazí, je totiž rodačkou z Trnavy.

Historické kyvadlo se vychýlilo, Slováci běží, dle mého názoru, o krok před námi. Nechme se inspirovat nejen jejich pocitem hrdosti na svou zem, ale i úspěšnými kroky posunujícími Slovensko vpřed. A v Evropě utíkejme společně.